

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti feladatok

5.1. Az első világháború

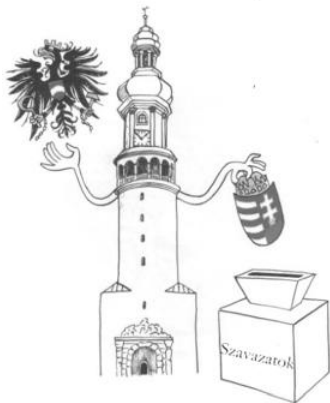
5.2. Politikai változások a háború után

2025-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-5.2

A feladat Magyarország első világháború utáni történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a karikatúrák és ismeretei segítségével! (komplex tesztfeladat)

A)

A karikatúra címe: „Hess, madár!” A kép bal oldalán látható címer Ausztriát jelképezi, jobb oldalon egy szavazóurna.

B)

D)

C)

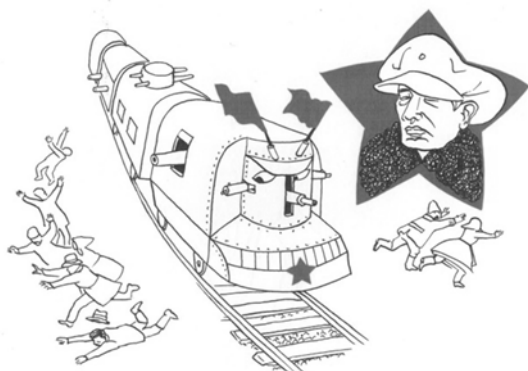

A kép alsó felében Magyarország északi része látható 1919 júniusában. Fölül a legnagyobb alak Clemenceau, a két kisebb pedig csehszlovák vezető politikusok.

*A karikatúra felirata:
Woodrow Wilson: 14 pont
(A képen egy francia és egy román katona látható.)*

E)

Karikatúra

F)

A karikatúra címe:

„Általános választójog kivételekkel”

Rendelje az egyes karikatúrákat a rájuk vonatkozó állításokhoz! Írja a karikatúrák betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítások	Betűjelek	
a) A kép a nemzeti önrendelkezés megvalósulását mutatja be.		
b) A Rongyos Gárda 1921-es tevékenysége hozzájárult a képen látható politikai siker megvalósulásához.		
c) A képen az ellenforradalmat végrehajtó alakok jelennek meg.		
d) A kép utal a nyugati hatalmak beavatkozására.		
e) A kép a területvesztésre adott magyar válasz következményét mutatja be.		
f) A kép utal az osztályharc elméletére.		

g) Egyes karikatúrákon megjelenik a korszakban jellemző politikai indíttatású erőszak-hullám két típusa. Nevezze meg a két típust, illetve az azokat irányító vezetőket! A felsorolt személyek közül válasszon! Három személy neve kimarad. Írja a megoldásokat a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

Személyek: Bajcsy-Zsilinszky Endre, Prónay Pál, Rajk László, Szálasi Ferenc, Szamuely Tibor

	egyik típus	másik típus
a politikai indíttatású erőszakhullám megnevezése		
az erőszakos cselekedeteket közvetlenül, gyakran a helyszínen irányító vezető		

h) Nevezze meg azt az első világháborús szövetségi rendszert, amelynek egyik vezetője megjelenik a C) karikatúrán! (0,5 pont)

.....

i) Rendezze időrendi sorba az A), B) és E) karikatúrákon megjelenő eseményeket. Írja a karikatúrák betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.

8 pont	

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-5.2

A feladat Magyarország első világháború utáni történetére vonatkozik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „A történelmi szükség parancsára teljes egyesülését mondotta ki a Magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Kommunisták Magyarországi Pártja. [...] Magyarország [...a)...]-vá/-vé alakul. A Forradalmi Kormányzótanács haladéktalanul megkezdi a nagy alkotások sorozatát a szocializmus, a kommunizmus előkészítésére és megvalósítására.” *(Kiáltvány)*

B) „A [népbiztosokat] és családtagjaikat szállító két vonat átlépte az osztrák határt. A menekülteket előbb a cseh határ közelében elterülő három kis községben [...] helyezték el. [...] Az osztrák rendőrség az internált népbiztosok politikai felügyeletére törekedett. [...] Lenin és környezete számára [...] világos volt, hogy [...b)...]-t [a bukott rendszer tényleges vezetőjét] ki kell hozatni Szovjet-Oroszországba.” *(Németh István történész)*

C) „Vix alezredes ultimátumot [végső felszólítást] adott át nekünk, amely elrendelte, vonjuk vissza csapatainkat az ország [...] határáról, és ezzel tegyük lehetővé, hogy a(z) [... c)...]-k több ezer négyzetkilométernyi területet foglaljanak el Magyarország területéből.” *(Károlyi Mihály visszaemlékezése)*

e) Állítsa a forrásokat időrendbe a bennük leírt / ábrázolt események alapján! Írja a források betűjelét a táblázatba! *Kezdje a legkorábbival!* (1 pont)

1.	2.	3.	4.

3 pont	

5.3. Párizs környéki békék

5.5 Politika és gazdaság Magyarországon

5.6. Társadalom és életmód Magyarországon

5.8. Magyarország a második világháborúban

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-5.8

A feladat Magyarország második világháborús részvételével kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) 1943. augusztus 16-án [...] találkoztam Mr. Sterndale Bennettel [brit diplomata], hogy megteremtsük az első magas rangú diplomáciai kapcsolatot [...]. Megkértem [...], magyarázza el, mit jelent pontosan az a terminus [a feltétel nélküli megadás], s hogy mit várnak el tőlünk, amíg a Szövetségesek elérik a magyar határt. [...] [Jeleztem] kormányom hajlandóságát arra, hogy megakadályozza a magyar csapatok kiküldését a Szovjetunió ellen, és rámutattam, hogy jelenleg nincsenek Szovjetunióban [a fronton] harcoló magyar egységek. Le fogjuk váltani a németbarát érzelmű magas rangú tiszteket a magyar hadseregben.”
(*Veress László diplomata visszaemlékezése*)

B)

Korabeli fénykép

C) „A Führer azt mondta, hogy Magyarországon, dacára az egy év előtti figyelmeztetésnek, a politikai helyzet nagyon bizonytalanná vált, és ő okulva az **[a]** olasz összeomlásra intézkedni fog, hogy a Duna-medencében ilyesmi ne történhessen meg, és hogy itt biztos garanciái legyenek, nehogy a most Keleten nehezen küzdő német haderőket hátulról meglepetés érhesse. [...] **[b]** [A miniszter- elnök] politikáját nagyon rossz szemmel nézi. [...] A főméltóságú úr [Horthy Miklós] lemondásának a következményei [...] teljesen bizonytalanok lennének, és ezen felül egy fegyveres ellenállás esetén lehet, hogy Magyarország egy pár napig ellent tudna állni, [...] 10–12 nap múlva Magyarország sorsa meg lenne pecsételve, és **[c]** ebben az esetben a szomszédok is bizonyára beleszólnának. Ilyen esetben Magyarország jövőjét sem biztosíthatná. [...]

[Hitler] most [...] rögtön felhívja **[d]** az [egyik szomszédos] ország vezetőjét [...], hogy [...] hadtesteivel azonnal induljon meg [a frontra] [...], és avatkozzon be a harcba, mert most már nincs kibeszéd [kifogás] arra, hogy a magyarok [...] hátba támadják, ezért nem mernek ők nagyobb erővel a déli [értsd: dél-ukrajnai] fronton harcba lépni.” (Szombathelyi Ferenc vezérkari főnök feljegyzése Horthynak és kíséretének Hitlerrel történt tárgyalásairól)

a) Állítsa időrendbe a forrásokat az általuk bemutatott események alapján! Írja a források betűjelét a táblázatba! Kezdje a legkorábbival! (1 pont)

1.	2.	3.

b) Fogalmazza meg, melyik politikai lépést készítették elő az A) betűjelű forrásban leírt találkozón! (1 pont)

.....

c) Karikázza be az A) betűjelű forrás alapján annak a két magyarázatnak a sorszámát, amely indokolja a harcoló magyar csapatok hiányát a Szovjetunió területén! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A Don-kanyarban bekövetkezett vereség után kivonták a harcoló magyar erőket.
2. A magyar haderő teljesen megsemmisült a Szovjetunió elleni harcokban.
3. A magyar hadsereg ütőképességét kívánták megőrizni.
4. A magyar haderőt a Balkánon vetették be.
5. Magyarország védekezni kényszerült Csehszlovákia támadásai ellen.

d) Nevezze meg szakkifejezéssel a B) betűjelű képen látható zárt területet! (0,5 pont)

.....

e) Nevezze meg szakkifejezéssel azt az intézkedést, amelynek során a B) betűjelű képen látható helyszínről az emberek Auschwitzba kerültek! (0,5 pont)

.....

Válaszoljon a C) betűjelű forráshoz kapcsolódó kérdésekre!

f) Mi volt az az „erőszakos lépés”, amelyet Hitler a tárgyalások során Horthy Miklósnak bejelentett! (1 pont)

.....

g) Magyarázza meg, mit érhetett Hitler a forrás a) betűvel jelölt aláhúzott részén! (1 pont)

.....

h) Nevezze meg azt a miniszterelnököt, akinek politikájára Hitler utalt a forrásrészlet b) betűvel jelölt aláhúzott részében! *Keresztnevet is írjon!* (0,5 pont)

.....

i) Magyarázza meg saját szavaival, mire utalt Hitler a forrásrészlet c) betűvel jelölt aláhúzott részén! (1 pont)

.....

j) Válassza ki a felsoroltak közül azt az országot, amelyre Hitler a forrásrészlet d) betűvel jelölt aláhúzott részén utalt! Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Csehszlovákia
2. Jugoszlávia
3. Ausztria
4. Románia

8 pont	

5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon

2025-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-5.9

A feladat a magyarországi holokauszttal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Karikázza be az idézett jogszabályok közül annak a háromnak a sorszámát, amelyeket Magyarország német megszállását követően hoztak! (Elemenként 0,5 pont.)

1. „A zsidók a városnak, illetőleg a községnek csak meghatározott részeiben, illetőleg meghatározott utcákban, esetleg kijelölt házakban lakhatnak.”
2. „Nemzsidónak zsidóval házasságot kötni tilos.”
3. „Az [egyetemi felvételi] engedély megadásánál [...] arra is figyelemmel kell lenni, hogy az ország területén lakó egyes népfajokhoz és nemzetiségekhez tartozó ifjak arányszáma a hallgatók közt lehetőleg elérje az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámát, de legalább kitegye annak kilenctized részét.”
4. „A m[agyar] kir[ályi] kormány az országot rövid időn belül megtisztítja a zsidóktól. A tisztogatást területrészenként rendelem el, [...] a zsidóságot nemre és korra való tekintet nélkül a kijelölt gyűjtőtáborokba kell szállítani.”
5. „Ügyvédi, mérnöki, orvosi kamarába, sajtókamarába, úgyszintén színművészeti és filmművészeti kamarába zsidót tagul csak olyan arányban lehet felvenni, hogy a zsidó tagok száma az illető kamara összes tagjai [...] számának hat százalékát ne haladja meg.”
6. „A jelen rendelet hatálybalépésétől kezdődően minden hatodik életévét betöltött zsidó személy [...] köteles házon kívül felső ruhadarabjának bal mellrészén, jól láthatóan, [...] kanárisárga színű, hatágú csillagot viselni.”
7. „[A zsidónak tekintendő személyek] hadkötelezettségüknek a honvédség kötelékében kisegítő szolgálat teljesítésével tesznek eleget.”

b) Adja meg a következő sorszámokkal jelölt források aláhúzott részeinek megfelelő szakkifejezéseket! Írja a szakkifejezést a sorszámot követő pontozott vonalra! (Elemenként 0,5 pont.)

1. ....
4. ....
7. ....

c) A következő leírás a német megszállást követő zsidóellenes intézkedésekre vonatkozik. Mire keresett benne magyarázatot a szerző? (1 pont)

„Hiába vált [...] világossá, [...] hogy az ország tömeggyilkosok szövetségésévé vált, az ingadozó, az átlagos, a középen álló emberek úgy látták, hogy [...] tovább[ra] is lojálisan engedelmeskedniük kell a hivatalos magyar államapparátusnak, s mint jó magyaroknak, továbbra is a németek győzelmét kell kívánniuk; igyekeztek tehát valahogy úgy elképzelni a dolgot, hogy itt is egy alapjában jó szándékú, jó elindulású és igazságot eredetileg maga mellett tudó akciónak az »elfajulásáról« van szó.” (*Bibó István, 1948*)

.....

4 pont	

5.10. Magyarország pusztulása